

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych

(2018/C 461/17)

Sprawozdawca generalny: Sirpa HERTELL (FI/EPPE), radna miasta Espoo	
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko
	COM(2018) 340 final – 2018/0172 (COD)

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Umocowanie 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,	uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1, oraz art. 114 w odniesieniu do opakowań określonych w art. 3 ust. 1 dyrektywy 94/62/WE,

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka odnosi się do pierwszego zdania preambuły. Jej celem jest wyjaśnienie statusu prawnego jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych, które w niniejszym wniosku dotyczącym dyrektywy uznaje się za opakowania, w stosunku do przyjętej dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

Poprawka 2

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W przypadku niektórych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych odpowiednie i bardziej zrównoważone alternatywy nie są jeszcze łatwo dostępne i oczekuje się, że stosowanie większości takich produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wzrośnie. Aby odwrócić tę tendencję i wspierać działania na rzecz bardziej zrównoważonych rozwiązań, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do podjęcia koniecznych środków, aby osiągnąć znaczne ograniczenie stosowania tych produktów, nie zagrażając higienie żywności lub bezpieczeństwu żywności, dobrym praktykom w zakresie higieny, dobrym praktykom w zakresie produkcji, informacjom dla konsumentów ani wymogom dotyczącym możliwości śledzenia określonym w unijnych przepisach dotyczących żywności.	W przypadku niektórych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych odpowiednie i bardziej zrównoważone alternatywy nie są jeszcze łatwo dostępne i oczekuje się, że stosowanie większości takich produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wzrośnie. Aby odwrócić tę tendencję i wspierać działania na rzecz bardziej zrównoważonych rozwiązań, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do podjęcia koniecznych środków, bez uszczerbku dla art. 18 dyrektywy 94/62/WE, aby osiągnąć znaczne ograniczenie stosowania tych produktów, nie zagrażając higienie żywności lub bezpieczeństwu żywności, dobrym praktykom w zakresie higieny, dobrym praktykom w zakresie produkcji, informacjom dla konsumentów ani wymogom dotyczącym możliwości śledzenia określonym w unijnych przepisach dotyczących żywności. Przed przyjęciem takich środków państwa członkowskie powinny być zobowiązane do przeprowadzenia oceny skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych, aby zapewnić, że środki te będą proporcjonalne i niedyskryminujące.

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka ma na celu zapewnienie, że działania realizowane na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym są proporcjonalne, niedyskryminujące i zgodne z obowiązującym prawodawstwem UE, w tym z dyrektywą 2008/98/WE i dyrektywą 94/62/WE.

Poprawka 3

Artykuł 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Celem niniejszej dyrektywy jest zapobieganie wpływowi niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, w szczególności środowisko wodne, i na zdrowie człowieka i ograniczanie tego wpływu oraz zachęcanie do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym dzięki innowacyjnym modelom biznesowym, produktom i materiałom, przyczyniając się w ten sposób do skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego.</p>	<p>Celem niniejszej dyrektywy jest zapobieganie wpływowi niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko ogólnie – a w szczególności wprowadzaniu odpadów tworzyw sztucznych do wszelkich rodzajów środowiska wodnego, w tym do akwenów słodkowodnych i do płytkich mórz, a także zapobieganie wpływowi na zdrowie człowieka i morską faunę i florę i ograniczanie tego wpływu oraz zachęcanie do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym dzięki innowacyjnym modelom biznesowym, produktom i materiałom, przyczyniając się w ten sposób do skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego.</p>

Uzasadnienie

Niedawno odnotowano obecność odpadów tworzyw sztucznych nie tylko w środowisku morskim, lecz także w słodkowodnym, w tym w rzekach i jeziorach. Obserwuje się ją w każdym środowisku, od lodowców na górskich szczytach po źródła i rzeki. To wyraźny znak, że odpady z tworzyw sztucznych przemieszczają się w przyrodzie za pomocą różnych mechanizmów, z których wiele nie zostało jeszcze dokładnie poznanych.

Nie uwzględniono w odpowiedni sposób spływu wody na terenach miejskich pochodzącej z opadów deszczu i topniejącego śniegu. Spływ wód na terenach miejskich stanowi coraz większy problem, jako że ocieplenie klimatu prowadzi do ekstremalnych opadów deszczu. W regionach północnych zrzućcie śniegu do mórz i jezior jest także jedną z przyczyn wprowadzania tworzyw sztucznych do systemów wodnych.

Europa ma wiele wrażliwych ekosystemów wodnych, takich jak rzeki i jeziora, a szczególnie wrażliwe są dwa ekosystemy morskie, mianowicie Morze Bałtyckie i Morze Śródziemne.

Poprawka 4

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w załączniku i do narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne.</p>	<p>Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, zwłaszcza tych wymienionych w załączniku, lub ogólnie jakichkolwiek przedmiotów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych nieulegających rozkładowi pozostawionych w środowisku z jakiegokolwiek przyczyny, i do narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne.</p>

Uzasadnienie

Bardzo ważne jest, by zrozumieć, że oprócz nieulegających rozkładowi polimerów opartych na kopalinach istnieją ulegające biodegradacji tworzywa sztuczne oparte na kopalinach i nieulegające rozkładowi tworzywa sztuczne oparte na biomase. Śmieci tworzą się z materiałów nieulegających rozkładowi pozostawionych w środowisku z jakiegokolwiek przyczyny. Głównym rozwiązaniem powinno być zbieranie wszystkich materiałów jednorazowego użytku i poddawanie ich recyklingowi mechanicznemu, chemicznemu lub wykorzystującemu biotechnologię. Produkty muszą być projektowane w taki sposób, by było to możliwe. Tworzywa sztuczne jednorazowego użytku poza systemem zbiórki zawsze mogą potencjalnie stać się odpadami w ekosystemach wodnych.

Narzędzia połowowe są wykorzystywane głównie w środowisku wodnym i mogą zostać przypadkowo zgubione, nawet jeśli korzysta się z nich prawidłowo.

W niniejszym wniosku jedynie częściowo odniesiono się do kwestii odpadów morskich z tworzyw sztucznych. Rybołówstwo odżywa, ale działania żeglugowe i żeglarskie na europejskich obszarach morskich powinny być poddawane dokładnej kontroli i regulacji, tak by zapobiegać zrzucaniu odpadów do morza i umożliwić odpowiednią gospodarkę odpadami na wybrzeżu. Szczególnie dotyczy to Morza Śródziemnego i Morza Bałtyckiego ze względu na turystykę, powinny więc one podlegać szczególnej ochronie.

Poprawka 5

Art. 3 ust. 3 (nowy po art. 3 ust. 2)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>3) produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, często określane też mianem jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych, produkty przeznaczone do jednorazowego użytku o ograniczonej żywotności, które mogą rozpaść się na wiele oddzielnych części składowych i obejmują produkty przeznaczone do użycia tylko raz, zanim zostaną wyrzucone lub poddane recyklingowi;</p>

Uzasadnienie

Wiele tworzyw sztucznych stosowanych przez dłuższy czas jest produktami jednorazowego użytku, np. wyroby medyczne lub termiczna izolacja budynków. Dlatego też zaleca się użyć terminu „jednorazowe produkty z tworzyw sztucznych” i jednocześnie określić przewidywany okres użytkowania produktu lub produktów, które mogą się rozpadać, np. zabawek, pokrywek itp.

Poprawka 6

Art. 3 ust. 15 (nowy po art. 3 ust. 14)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>15) do definicji „tworzyw sztucznych” nie zaliczają się tworzywa sztuczne ulegające rozkładowi w środowiskach wodnych, modyfikowane polimery naturalne ulegające biodegradacji i polimery syntetyczne ulegające biodegradacji.</p>

Uzasadnienie

Materiały z tworzyw sztucznych zachowują się bardzo różnie w środowisku. Polimery naturalne bez wyjątku ulegają biodegradacji, a niektóre syntetyczne polimery także są biodegradowalne. Zgodnie z ASTM D6002, tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji to te, które są w stanie ulec biologicznemu rozkładowi w kompoście w takim stopniu, że dany materiał nie jest wizualnie odróżnialny i rozkłada się na dwutlenek węgla, wodę, związki nieorganiczne i biomasę w takim tempie jak znane kompostowalne materiały.

Poprawka 7

Artykuł 4 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki na rzecz znacznego ograniczenia stosowania na swoim terytorium produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części A załącznika do dnia ... [six years after the end-date for transposition of this Directive].</p> <p>Środki te mogą obejmować krajowe cele w zakresie ograniczenia stosowania, środki zapewniające udostępnianie konsumentowi końcowemu alternatywnych produktów wielokrotnego użytku w punkcie sprzedaży, instrumenty ekonomiczne zapewniające na przykład, aby produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych nie były bezpłatnie wydawane konsumentowi końcowemu w punkcie sprzedaży. Środki te mogą się różnić w zależności od wpływu, jaki na środowisko mają produkty, o których mowa w akapicie pierwszym.</p>	<p>1. Bez uszczerbku dla art. 18 dyrektywy 94/62/WE państwa członkowskie podejmują niezbędne środki na rzecz znacznego ograniczenia stosowania na swoim terytorium produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części A załącznika do dnia ... [six years after the end-date for transposition of this Directive].</p> <p>Środki te, proporcjonalne i niedyskryminujące, mogą obejmować krajowe cele w zakresie ograniczenia stosowania, środki zapewniające udostępnianie konsumentowi końcowemu alternatywnych produktów wielokrotnego użytku w punkcie sprzedaży, instrumenty ekonomiczne zapewniające na przykład, aby produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych nie były bezpłatnie wydawane konsumentowi końcowemu w punkcie sprzedaży. Środki te mogą się różnić w zależności od wpływu, jaki na środowisko mają produkty, o których mowa w akapicie pierwszym.</p> <p>Państwa członkowskie lub ich władze lokalne i regionalne powinny również mieć możliwość ograniczenia korzystania z jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych innych niż te wymienione w części A załącznika na ich terytorium ze szczególnych powodów na ściśle określonych, ograniczonych obszarach w celu ochrony najwrażliwszych ekosystemów, szczególnych biotypów, takich jak rezerваты naturalne, archipelagi, delty rzek, lub naturalne środowisko Arktyki.</p>

Uzasadnienie

Pierwszym celem priorytetowym 7. programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. jest ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii. Ma to niebagatelne znaczenie w najbardziej wrażliwych ekosystemach, w tym takich o szczególnych biotypach i ekosystemach powiązanych, na terenach podmokłych i w wodach płytkich, na obszarach górskich i w nordyckim środowisku naturalnym, szczególnie w środowiskach Arktyki.

Odniesienie do art. 18 dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych powinno zapewnić spójność pomiędzy przyjętą już dyrektywą a niniejszym wnioskiem. Środki przyjęte przez państwa członkowskie powinny być proporcjonalne i niedyskryminujące.

Poprawka 8

Artykuł 4 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki na rzecz znacznego ograniczenia stosowania na swoim terytorium produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części A załącznika do dnia ... [six years after the end-date for transposition of this Directive].</p> <p>Środki te mogą obejmować krajowe cele w zakresie ograniczenia stosowania, środki zapewniające udostępnianie konsumentowi końcowemu alternatywnych produktów wielokrotnego użytku w punkcie sprzedaży, instrumenty ekonomiczne zapewniające na przykład, aby produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych nie były bezpłatnie wydawane konsumentowi końcowemu w punkcie sprzedaży. Środki te mogą się różnić w zależności od wpływu, jaki na środowisko mają produkty, o których mowa w akapicie pierwszym.</p>	<p>1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki na rzecz znacznego ograniczenia stosowania na swoim terytorium produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części A załącznika do dnia ... [six years after the end-date for transposition of this Directive].</p> <p>Środki te mogą obejmować krajowe cele w zakresie ograniczenia stosowania, środki zapewniające udostępnianie konsumentowi końcowemu alternatywnych produktów wielokrotnego użytku w punkcie sprzedaży, instrumenty ekonomiczne zapewniające na przykład, aby produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych nie były bezpłatnie wydawane konsumentowi końcowemu w punkcie sprzedaży. Środki te mogą się różnić w zależności od wpływu, jaki na środowisko mają produkty, o których mowa w akapicie pierwszym.</p> <p><i>Państwa członkowskie powinny aktywnie pobudzać innowacje i inwestycje z myślą o rozwiązaniach opartych na gospodarce o obiegu zamkniętym, by wspierać potencjał wzrostu w sektorze turystyki i niebieskiej gospodarki.</i></p>

Uzasadnienie

Rozwiązanie problemu odpadów jednorazowych produktów plastikowych, i ogólnie recyding tworzyw sztucznych mieszczą się w strategii w dziedzinie tworzyw sztucznych, której celem jest pobudzenie innowacji i inwestycji ukierunkowanych na rozwiązania oparte na gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym finansowanie unijnych badań w ramach programu „Horyzont 2020” oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Badania i rozwój są jednak niewystarczające: istnieje także wyraźna potrzeba finansowania projektów pilotażowych i demonstracyjnych.

W strategii „W sprawie regionów najbardziej oddalonych” z 2017 r. uznano potencjał tych regionów w zakresie rozwoju turystyki, niebieskiej gospodarki oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Jest to prawdą w odniesieniu do wszystkich europejskich regionów morskich i powinno także obejmować główne jeziora.

Poprawka 9

Artykuł 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki zapewniające, aby do 2025 r. selektywne zbieranie odpadów takich jak produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w części F załącznika obejmowało wagowo 90 % takich produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wprowadzonych do obrotu w danym roku. Aby osiągnąć ten cel, państwa członkowskie mogą między innymi:</p> <p>a) ustanowić systemy zwrotu kaucji lub</p>	<p>Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki zapewniające, aby do 2025 r. selektywne zbieranie odpadów takich jak produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w części F załącznika obejmowało wagowo 90 % takich produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wprowadzonych do obrotu w danym roku. Aby osiągnąć ten cel, państwa członkowskie mogą między innymi:</p> <p>a) ustanowić systemy zwrotu kaucji, <i>z badać możliwość koordynacji lub harmonizacji takich systemów na poziomie UE</i>, lub</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
b) ustanowić cele w zakresie selektywnego zbierania w odniesieniu do odpowiednich systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta.	<p>b) ustanowić cele w zakresie selektywnego zbierania w odniesieniu do odpowiednich systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta w tym, w stosownych przypadkach, zachęt do przekraczania celów.</p> <p>c) zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami – chemicznie odzyskiwać część odpadów plastikowych w postaci polimerów, monomerów lub innych produktów chemicznych, lub energii przez kontrolowane spalanie.</p> <p>Spalanie kontrolowane jest preferowane, gdy tworzywa sztuczne nie mogą być odzyskane w inny sposób po rozsądnych kosztach lub w sytuacji, gdy recykling skutkowałby wyższym śladem węglowym niż spalanie.</p>

Uzasadnienie

Nowe systemy zwrotu kaucji mogą stanowić ważny krok w rozwiązywaniu tego problemu, ale w miarę możliwości powinny być koordynowane na szczeblu UE.

System ustalonych celów dla selektywnej zbiórki powinien zawsze obejmować również specjalne premie dla regionów lub władz lokalnych, które pragną wyjść poza ustalone cele, aby uniknąć sytuacji, w której wyznaczanie celów zniechęca najbardziej zaawansowanych.

Jednak w pewnych przypadkach konieczne jest chemiczne odzyskiwanie części odpadów plastikowych w postaci polimerów, monomerów lub innych produktów chemicznych, lub energii poprzez kontrolowane spalanie.

Poprawka 10

Artykuł 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie podejmują środki w celu informowania konsumentów produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części G załącznika i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne na temat następujących kwestii:</p>	<p>Państwa członkowskie we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi podejmują niezbędne środki w celu informowania konsumentów produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części G załącznika i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne na temat następujących kwestii:</p>
<p>a) dostępne systemy ponownego użycia i sposoby gospodarowania odpadami z tych produktów i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne oraz najlepsze praktyki w zakresie należytego gospodarowania odpadami prowadzonego zgodnie z art. 13 dyrektywy 2008/98/WE;</p>	<p>a) dostępne systemy ponownego użycia i sposoby gospodarowania odpadami z tych produktów i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne oraz najlepsze praktyki w zakresie należytego gospodarowania odpadami prowadzonego zgodnie z art. 13 dyrektywy 2008/98/WE;</p>
<p>b) wpływ zaśmiecania i innych nieodpowiednich metod unieszkodliwiania tych produktów i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne na środowisko, w szczególności środowisko morskie.</p>	<p>b) wpływ zaśmiecania i innych nieodpowiednich metod unieszkodliwiania tych produktów i narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne na środowisko, w szczególności środowisko morskie.</p>

Uzasadnienie

Ważna rola władz lokalnych i regionalnych w zbieraniu odpadów i gospodarowaniu nimi musi zostać uwzględniona w środkach służących upowszechnianiu wiedzy we współpracy z państwami członkowskimi.

Poprawka 11

Artykuł 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Każde państwo członkowskie zapewnia, aby środki podejmowane w celu transpozycji i wdrożenia niniejszej dyrektywy stanowiły integralną część programów środków ustanowionych zgodnie z art. 13 dyrektywy 2008/56/WE w przypadku państw członkowskich posiadających wody morskie, programów środków ustanowionych zgodnie z art. 11 dyrektywy 2000/60/WE, planów gospodarki odpadami i programów zapobiegania powstawaniu odpadów ustanowionych zgodnie z art. 28 i 29 dyrektywy 2008/98/WE oraz planów odbioru i zagospodarowania odpadów ustanowionych na mocy prawa unijnego w zakresie gospodarowania odpadami ze statków oraz by były z tymi programami i planami zgodne.</p> <p>Środki podejmowane przez państwa członkowskie w celu transpozycji i wdrożenia przepisów art. 4 i 9 są zgodne z unijnym prawem żywnościowym, co ma na celu zapewnienie, by higiena żywności i bezpieczeństwo żywności nie były zagrożone.</p>	<p>Każde państwo członkowskie zapewnia, aby środki podejmowane w celu transpozycji i wdrożenia niniejszej dyrektywy stanowiły integralną część programów środków ustanowionych zgodnie z art. 13 dyrektywy 2008/56/WE w przypadku państw członkowskich posiadających wody morskie, programów środków ustanowionych zgodnie z art. 11 dyrektywy 2000/60/WE, planów gospodarki odpadami i programów zapobiegania powstawaniu odpadów ustanowionych zgodnie z art. 28 i 29 dyrektywy 2008/98/WE oraz planów odbioru i zagospodarowania odpadów ustanowionych na mocy prawa unijnego w zakresie gospodarowania odpadami ze statków oraz by były z tymi programami i planami zgodne.</p> <p>Środki podejmowane przez państwa członkowskie w celu transpozycji i wdrożenia przepisów art. 4 i 9 są zgodne z unijnym prawem ochrony konsumenta i prawem żywnościowym, co ma na celu zapewnienie, by higiena żywności i bezpieczeństwo konsumenta nie były zagrożone.</p>

Uzasadnienie

Niezwykle istotne jest zapewnienie, aby funkcjonalność opakowań i ich krytyczna rola w zapewnieniu wysokich standardów higieny żywności, bezpieczeństwa żywności, zdrowia publicznego i ochrony konsumentów nie zostały naruszone.

Poprawka 12

Artykuł 15 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Komisja przedstawia sprawozdanie dotyczące najważniejszych wyników oceny dokonanej zgodnie z ust. 1 Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.</p>	<p>2. Komisja przedstawia sprawozdanie dotyczące najważniejszych wyników oceny dokonanej zgodnie z ust. 1 Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.</p>

Uzasadnienie

Dyrektywa ta ma wielkie znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych, w szczególności ze względu na ich rolę w zakresie zbiórki odpadów i gospodarowania odpadami. Konieczne jest włączenie Komitetu Regionów do procesu oceny i przeglądu.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Ogólnie

1. Podkreśla, że wiele zastosowań tworzyw sztucznych jest niezbędnych dla nowoczesnego społeczeństwa oraz że poprawia się ich bezpieczeństwo i skuteczność. Równocześnie oczywiste stały się wady odpadów tworzyw sztucznych i potrzebne są zdecydowane wysiłki, by rozwiązać ten problem.

2. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej w sprawie ograniczenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, a zarazem stwierdza, że zakres wniosku jest dosyć wąski. Zamiast wykazu ograniczonej liczby plastikowych przedmiotów znajdujących na brzegu morza i zakazywania ich konieczne jest w dłuższej perspektywie bardziej całościowe podejście przewidziane w strategii UE dotyczącej tworzyw sztucznych oraz w strategii UE dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym w celu promowania fundamentalnych zmian, które są niezbędne do rozwiązania tego problemu, który obejmuje wszystkie środowiska, jak również ogólna spójność polityki z pakietem dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym.
3. W tym kontekście zwraca się do Komisji Europejskiej o przedstawienie kompleksowej oceny skutków, w której jasno przedstawiono by społeczne, gospodarcze i środowiskowe skutki proponowanych środków.
4. Wzywa do dalszego doprecyzowania definicji „tworzyw sztucznych” i „produktu jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych”, w szczególności definicji „produktu jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych”, który jest produktem wykonanym całkowicie lub częściowo z tworzyw sztucznych. Godna zalecenia jest tutaj definicja Międzynarodowej Unii Chemii Czystej i Stosowanej (IUPAC).
5. Przypomina, że zgodnie z europejskimi przepisami składowanie odpadów tworzyw sztucznych na wysypiskach jest nielegalne. Niemniej istnieje ryzyko, że o ile nowe technologie i możliwości recyklingu tworzyw sztucznych nie zostaną szybko opracowane, zakaz zwiększy wywóz odpadów tworzyw sztucznych do krajów trzecich, gdzie z powodu gorzej rozwiniętych systemów gospodarki odpadami i nieodpowiedniego recyklingu tworzyw sztucznych ilość odpadów tworzyw sztucznych w morzu może się zwiększyć.
6. Podkreśla, że strategia UE w sprawie tworzyw sztucznych zawiera już szczególne środki dotyczące mikrodrobin plastiku, które są także związane z odpadami z tworzyw sztucznych.
7. Ponawia apel, by zmniejszyć zaśmiecanie tworzywami sztucznymi pod każdym względem, tak by chronić nie tylko środowisko morskie, ale także ogólnie ekosystemy. Konieczne jest zwiększenie odzysku i recyklingu tworzyw sztucznych zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Spójność z istniejącymi strategiami politycznymi

8. Podkreśla, że tworzywa sztuczne mają wiele zastosowań, w których ograniczają inne straty i zapobiegają im, np. opakowania spożywcze stosowane są w celu zmniejszenia strat ilościowych i jakościowych wartości odżywczych.
9. Zauważa, że w unijnej strategii w zakresie tworzyw sztucznych proponuje się tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji jako alternatywę recyklingu mechanicznego i chemicznego w rozwiązywaniu problemów związanych z zanieczyszczeniem. W większym stopniu należałoby tu jako alternatywę wykorzystywać tekturę.
10. Wskazuje, że dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej wymaga od państw członkowskich, by do 2020 r. osiągnęły dobry stan środowiska ich wód morskich. Te wymagania są szczególnie rygorystyczne w przypadku wrażliwych ekosystemów, takich jak wody płytkie i nordyckie systemy wodne, ze względu na wrażliwość tych środowisk naturalnych i ich powolne odzyskiwanie równowagi po stresie. Należy rozszerzyć zakres dyrektywy na cały ekosystem wodny.
11. Podkreśla, że zgodnie z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych nowoczesne oczyszczalnie ścieków efektywnie wychwytyją zanieczyszczenia makrodrobinami plastiku, i wzywa do spójnego zastosowania tej technologii w całej Europie. Jednocześnie ściółka ogrodnicza produkowana z osadów z oczyszczania ścieków niesie ryzyko zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku. Należy opracować więcej sposobów frakcjonowania odpadów tworzyw sztucznych ze sztucznej ściółki ogrodniczej.
12. Jest przekonany, że we wniosku należy uwzględnić spływ wody z terenów miejskich, ich sieci odprowadzania wody deszczowej i topniejący śnieg. Jako że ocieplenie klimatu prowadzi do ekstremalnych opadów, należy zakazać zrzucania śniegu do mórz i jezior.
13. Zwraca uwagę, że w omawianym wniosku jedynie częściowo odniesiono się do kwestii odpadów morskich z tworzyw sztucznych. Działania żeglugowe i żeglarskie na europejskich obszarach morskich powinny być poddawane dokładnej kontroli i regulacji, tak by zapobiegać zrzucaniu odpadów do morza i zagwarantować odpowiednią gospodarkę odpadami na wybrzeżu, zwłaszcza na Morzu Śródziemnym i Morzu Bałtyckim.

Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych) i proporcjonalność

14. Zauważa, że problem zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi i odpadów morskich ma charakter transgraniczny, zatem nie może on zostać rozwiązany oddzielnie przez państwa członkowskie dzielące morza i drogi wodne. Z tego powodu, a także ze względu na konieczność uniknięcia rozdrobnienia jednolitego rynku, KR jest zdania, że niniejszy wniosek stanowi rzeczywistą wartość dodaną na szczeblu UE i jest zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

15. Podkreśla, że problem należy rozwiązać u źródła przez ograniczenie wprowadzanych do gospodarki nieulegających rozkładowi odpadów tworzyw sztucznych. W przypadkach, gdy konieczne jest jednak dalsze przetwarzanie, na przykład jeśli regionalne i komunalne oczyszczalnie ścieków odfiltrują mikrodrobiny plastiku, regiony i gminy muszą otrzymać zwrot wszystkich kosztów związanych z tymi środkami, a koszty te powinny zostać poniesione przez producentów.

16. Jest przekonany, że recykling odpadów tworzyw sztucznych należy organizować w pobliżu miejsca wyrzucania odpadów, tak by uniknąć transportu.

17. Wzywa do zmian we wzornictwie produktów i przejścia na bardziej zrównoważone tworzywa sztuczne i substytuty tworzyw sztucznych. Ze względu na ryzyko rozdrobnienia rynku państwa członkowskie powinny uzgodnić wspólny system kaucji za opakowania z tworzyw sztucznych, zwłaszcza w odniesieniu do opakowań płynów. W przypadku zakrętek i pokrywek plastikowych opakowań napojów, zalecane byłoby wykorzystanie nadających się do recyklingu produktów na bazie włókien. W przypadku wyrobów jednorazowego użytku, w szczególności produktów higieny osobistej, UE powinna wspierać alternatywne materiały ulegające biodegradacji.

18. Popiera stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, w tym w odniesieniu do narzędzi połowowych oraz podkreśla potrzebę wdrożenia nowych rozwiązań w zakresie przyjaznych środowisku narzędzi połowowych, w tym takich jak przystępne cenowo alternatywne materiały ulegające biodegradacji oraz, w miarę możliwości, wyposażenie sieci w technologię śledzenia i ustanowienie cyfrowego systemu zgłaszania zagubionych narzędzi.

19. Podkreśla, że z uwagi na różnice między państwami członkowskimi i sposobami organizowania przez nie gospodarki odpadami potrzebujemy większej elastyczności w zakresie najodpowiedniejszych metod obróbki wszelkich tworzyw sztucznych nienadających się do recyklingu. Istnieje potrzeba opracowania systemu zbiórki odpadów, który przyjmowałby wszelkie odpady plastikowe wytwarzane podczas działalności komercyjnej na morzu lub zbierane w środowisku morskim, aby zapobiec wyrzucaniu odpadów na morzu.

Proponowane środki

20. Popiera cztery warianty lub scenariusze przedstawione w dokumencie. Kampanie informacyjne, działania dobrowolne i znakowanie mogą zwiększyć ogólną świadomość, a tym samym wpłynąć na zachowanie konsumenta. Można się zastanawiać, czy to wystarczy do faktycznej zmiany zachowania ludzi w dłuższej perspektywie, co stanowi istotę problemu.

21. Proponuje rozważyć następujące środki:

- a) wymogi dotyczące etykietowania są ważne, aby informować konsumentów o właściwych sposobach unieszkodliwiania odpadów lub metodach, których należy unikać (zwłaszcza w odniesieniu do jednorazowych produktów z włókien, takich jak chusteczki nawilżane), ale potrzebne jest aktywne wsparcie rozwoju zrównoważonych pod względem środowiskowym alternatyw, takich jak biodegradowalne produkty z włóknin;
- b) ograniczenia dotyczące wprowadzania do obrotu tworzyw sztucznych jednorazowego użytku, dla których istnieją łatwo dostępne alternatywy, powinny być znacznie szersze niż proponowane i obejmować więcej jednorazowych produktów niż np. słomki;
- c) ogólne cele zmniejszenia ilości odpadów, zwłaszcza dotyczące opakowań do porcjowania (opakowania żywności typu fast food, np. kubki na napoje, pojemniki na żywność) należy wzmocnić i opatrzyć zaleceniami dotyczącymi recyklingu i alternatywnych materiałów ulegających biodegradacji, pozwalając państwom członkowskim przyjmować własne środki służące osiągnięciu zmniejszenia;
- d) zobowiązania ze strony detalistów na rzecz zminimalizowania sprzedaży jednorazowych wyrobów plastikowych na podstawie wiążących umów mogłyby być oferowane jako alternatywa dla rozszerzonej odpowiedzialności producenta w przypadku wszystkich przedmiotów nie objętych ograniczeniami rynkowymi;
- e) w przypadku, kiedy użycie tworzyw sztucznych ma zasadnicze znaczenie w podstawowej produkcji żywności (np. narzędzia połowowe i folie rolnicze), należy zapewnić nowe techniczne rozwiązania do zbierania tych materiałów po każdym użyciu i oferować zachęty finansowe do recyklingu i ponownego wykorzystania;
- f) środki dotyczące projektowania powinny również zostać rozszerzone na projektowanie usług, jak ma to już miejsce w kilku państwach członkowskich (np. butelki z przytwierdzonymi zakrętkami).

22. Apeluje o rozszerzenie dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, która określa cele w zakresie ograniczenia stosowania lekkich plastikowych toreb na zakupy, w tym bardzo lekkich plastikowych toreb na zakupy, na wszystkie bardzo lekkie materiały opakowaniowe z tworzyw nieulegających rozkładowi.

23. Proponuje, aby udostępniać narzędzia połowowe w leasingu od odrębnego przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za zbieranie i recykling materiałów. Można by opracować środki techniczne w celu wykrywania i odnajdywania zgubionych narzędzi połowowych.

24. Opakowania handlowe z polimerowymi wyściółkami, które nie są napełniane w punkcie sprzedaży, takie jak kartony do mleka, nie powinny być objęte definicją „produktu jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych”.

Sprawność regulacyjna i uproszczenie

25. Apeluje o środki zachęcające i wspierające dla ponad 50 tys. MŚP z sektora tworzyw sztucznych mające na celu opracowanie produktów alternatywnych dla produktów jednorazowego użytku z nieulegających rozkładowi tworzyw sztucznych. Ważne jest, aby ułatwić wejście na rynek nowych, alternatywnych materiałów i alternatywnego wzornictwa produktów za pośrednictwem programów na rzecz innowacji i wsparcia inwestycji w modyfikacje procesu.

26. Uważa, że należy wspierać dobrowolne porozumienia sprzedawców detalicznych w sprawie ograniczenia sprzedaży jednorazowych wyrobów plastikowych, pod warunkiem że ich wdrażanie i skuteczność mogą być odpowiednio monitorowane.

27. Uważa, że niezbędne są ograniczenia rynkowe dotyczące jednorazowych wyrobów z tworzyw sztucznych importowanych do UE.

Wpływ na budżet

28. Podkreśla, że środki zachęcające, wsparcie na rzecz rozwoju i zwiększenia kontroli, jak również działania na rzecz sprzątania odpadów tworzyw sztucznych jednorazowego użytku, powinny być finansowane z podatków od przywozu i produkcji jednorazowych materiałów z tworzyw sztucznych.

Bruksela, dnia 10 października 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
